

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060108

DOM
2019-01-25
Stockholm

Mål nr
M 6396-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-06-15 i mål nr M 5729-16, se bilaga A

PARTER

Klagande

Region Gotland

Ombud: Advokat P.P. och jur.kand. B.E.

Motpart

Länsstyrelsen i Gotlands län

SAKEN

Tillstånd till vattenverksamhet på fastigheten XX i Gotlands kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på följande sätt.

1. Tillståndet ska ha följande lydelse.

Tillstånd

Region Gotland (regionen) ges

- a) tillstånd enligt miljöbalken till att inom fastigheten XX bibehålla en i befintlig grundvattentäkt bergborrad brunn (Brunn 5) enligt vad som framgår av kartbilaga, se mark- och miljödomstolens domsbilaga 1,

Dok.Id 1430667

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30

- b) rätt att bibehålla uttagsbrunn, ledningar m.m. med de huvudsakliga lägen och utförande som framgår av teknisk beskrivning med bilagor,
  - c) rätt att bortleda 35 m³ grundvatten/dygn som årsmedelvattenuttag, och
  - d) rätt att, om den befintliga brunnen skulle bli obrukbar, inom 30 meter från den befintliga brunnen och till samma djup anlägga en ersättningsbrunn. Samtidigt som ersättningsbrunnen tas i drift ska den gamla brunnen tas ur drift.
2. Ett ytterligare villkor ska läggas till med följande lydelse.
3. Innan ersättningsbrunnen tas i drift ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten.
3. Ny reglering avseende arbetstid införs med följande lydelse.

Arbetstid

Arbetstiden för anläggandet av ersättningsbrunn bestäms till tio år från lagakraftvunnen dom.

4. Regleringen avseende oförutsedd skada ska ha följande lydelse.

Oförutsedd skada

Anspraak på grund av oförutsedd skada till följd av vattenverksamhet kopplad till den befintliga brunnen ska framställas inom fem år från det att domen vunnit laga kraft. Anspraak på grund av oförutsedd skada till följd av vattenverksamhet kopplad till ersättningsbrunnen ska framställas inom fem år från utgången av den i domen bestämda arbetstiden.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Region Gotland (regionen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ge regionen rätt att inom en radie av 30 meter från tillståndsgiven uttagsbrunn anlägga en ersättningsbrunn om nuvarande brunn skulle bli obrukbar.

Länsstyrelsen har inte framfört några invändningar mot ändringsyrkandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Regionen har anfört bl.a. följande:

De utredningar som gjorts avseende influensområdet för tillståndsgiven brunn utgör tillräckligt underlag för att uppskatta påverkan från en eventuell ersättningsbrunn. Anläggandet av en ersättningsbrunn inom 30 meter från tillståndsgiven brunn kommer inte att innebära mer än en ytterst marginell förändring av influensområdet och därmed kommer anläggandet av en ersättningsbrunn inte att innebära någon ytterligare påverkan på allmänna och enskilda intressen. Utredningarna utgår även från värsta tänkbara scenario vilket innebär att risken för påverkan minskar ytterligare.

Arbetstid och tid för anmälan av oförutsedd skada är kopplat till den huvudverksamhet som avses med ansökan och är inte relevant i förhållande till ett yrkande om ersättningsbrunn. För det fall anläggandet av en ersättningsbrunn blir aktuellt i framtiden ska detta ses som en underhållsåtgärd som ryms inom befintligt tillstånd. Detta synsätt vinner stöd av praxis på området. Det kan även påminnas om att 32 kap. miljöbalken finns för det fall en skadeståndstalan skulle bli aktuell och tiden för att framställa krav på ersättning för oförutsedd skada har passerat.

Eftersom det är oklart när behovet av att anlägga en ersättningsbrunn uppstår och kanske aldrig aktualiseras är det varken lämpligt eller möjligt att bestämma

en arbetstid inom de ramar som uppställs i 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken. Då tid för anspråk med anledning av oförutsedd skada enligt 24 kap. 13 § tredje stycket miljöbalken räknas från utgången av den tid inom vilken arbetena ska vara utförda lämpar sig inte heller denna bestämmelse att appliceras i förhållande till en ersättningsbrunn.

Det vore olyckligt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv att inleda en ny tillståndsprocess för en ersättningsbrunn till en befintlig fungerande vattentäkt som i sig har genomgått en noggrann tillståndsprocess och som kan vara helt avgörande för t.ex. en fungerande dricksvattenförsörjning.

För det fall Mark- och miljööverdomstolen anser det lämpligt att ange en arbetstid bör denna bestämmas till tio år räknat från den dag då behovet av att anlägga en ersättningsbrunn uppstår. Tiden för oförutsedd skada ska bestämmas till fem år från utgången av nämnda arbetstid.

Länsstyrelsen har anfört bl.a. följande:

Av ansökningshandlingarna framgår att provpumpningen i brunn 5 inte visade någon utvärderingsbar respons i observationsbrunnarna. Det teoretiska påverkansområdet har beräknats till 370 meter från brunnen. Brunn 5 ersatte 2008 en annan brunn som var placerad cirka 20-30 meter bort och som användes som kommunal vattentäkt mellan åren 1970-2008.

Gotlands berggrund karaktäriseras av kalkberg med både vertikala och lodräta sprickformationer vilket innebär att hydraulisk kontakt mellan brunnarna är vanlig. Sveriges geologiska undersökningar (SGU) har tagit fram en grundvattenkarta för Gotland och området kring den tillståndsgivna brunnen indikerar med gotländska mått mätt goda förekomster av vatten. Området med indikationer på goda förekomster av vatten är större än det beräknade influensområdet för den tillståndsgivna täkten.

Under förutsättning att en ersättningsbrunn inom 30 meter från befintlig brunn erhåller liknande kapacitet och anläggs på samma sätt som den befintliga med samma borrhjup och foderrörssättning bedömer länsstyrelsen det som osannolikt att influensområdet förändras i stort. Om ytterligare vattenförande lager som inte har hydraulisk kontakt med det befintliga borrhålet funnits i närområdet bör detta ha identifierats i ansökningshandlingarna. En marginell förskjutning av influensområdet kan ändå komma att ske eftersom det är näst intill omöjligt att göra en exakt beräkning av influensområdet i sprucket berg.

REMISSYTTRANDE I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

SGU har anfört bl.a. följande:

I ett tillstånd bör ingå en möjlighet att, där det finns rådighet, ersätta en tillståndsgiven brunn med en annan inom ett visst avstånd. Avståndet kan variera beroende på områdets geologiska förutsättningar, men även med hänsyn till allmänna och enskilda intressen samt eventuella hot mot en brunn. Underlaget i den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen ska vara av sådan kvalitet och beräkningar gjorda med sådan marginal att en ersättningsbrunn inom 30 meter, från den propumpade brunnen, inte bedöms ha en negativ påverkan. Sökanden bör alltid underrätta tillsynsmyndigheten vid omfattande arbeten såsom t.ex. anläggandet av ersättningsbrunnar vid vattentäkter och inom vattenskyddsområden.

DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har med stöd av 23 kap. 6 § miljöbalken avgjort målet utan huvudförhandling.

Frågan i målet är om det finns förutsättningar att ge tillstånd till att inom 30 meter från tillståndsgiven uttagsbrunn anlägga en ersättningsbrunn om den förstnämnda brunnen skulle bli obrukbar samt hur reglerna om arbetstid och oförutsedd skada i sådant fall ska tillämpas.

Bortledning av grundvatten respektive utförande av en anläggning för detta utgör separata vattenverksamheter som var för sig är tillståndspliktiga (11 kap. 3 § 6 och 9 § miljöbalken). En vattenanläggning är en anläggning som har tillkommit genom en vattenverksamhet (11 kap. 4 § miljöbalken). Undantag från tillståndsplikten gäller om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena (11 kap. 12 § miljöbalken). Om verksamhetsutövaren väljer att söka tillstånd till en verksamhet som omfattas av undantaget ska ansökan emellertid prövas som ett tillståndsmål och ett eventuellt tillstånd ska förenas med de villkor och övriga bestämmelser som miljöbalken föreskriver att en tillståndsdom ska innehålla.

Om en tillståndsdom avser arbeten för vattenverksamhet ska den tid inom vilken arbetena ska vara utförda anges i domen. Arbetstiden får som högst bestämmas till tio år (22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken). Efter ansökan kan arbetstiden under vissa förutsättningar förlängas med högst tio år (24 kap. 2 § andra stycket miljöbalken). Vidare ska i domen anges den tid inom vilken anspråk i anledning av oförutsedd skada får framställas. Den tiden får bestämmas till lägst fem och högst tjugo år. Tiden räknas från utgången av den av domstolen bestämda arbetstiden (22 kap. 25 § första stycket 13 och 24 kap. 13 § tredje stycket miljöbalken).

Enligt definitionen i miljöbalken utgör således anläggandet av en brunn som utgångspunkt tillståndspliktig vattenverksamhet. Anläggandet av huvudbrunnen respektive ersättningsbrunnen utgör separata vattenverksamheter eftersom det är fråga om olika brunnar. Det är även fråga om olika vattenanläggningar och ersättningsbrunnen kan därför inte anses vara en underhållsåtgärd avseende huvudbrunnen. Vidare innebär en ersättningsbrunn att grundvattnet bortleds vid en punkt med en annan lokalisering än den som gäller för huvudbrunnen. Det innebär att tillståndsprövningen avseende en ersättningsbrunn som utgångspunkt omfattar inte endast anläggandet av själva brunnen utan även grundvattenbortledning vid en ny lokalisering. Vilken inverkan det får på vattenförhållandena beror bl.a. på de geologiska och hydrologiska förhållandena i det enskilda fallet.

I detta mål anser Mark- och miljööverdomstolen att utredningen är tillräcklig för en prövning av den sökta ersättningsbrunnen. Vidare anser domstolen att det finns förutsättningar att ge tillstånd till anläggandet av ersättningsbrunnen och bortledning av tillståndsgiven mängd grundvatten vid den nya lokaliseringen. Då det är fråga om grundvattenuttag ur berg, som innebär att det är svårt att exakt bedöma influensområdet och påverkan på vattenförhållandena, har vid bedömningen beaktats möjligheten att reglera oförutsedda skador.

Eftersom tillståndet till ersättningsbrunnen avser arbeten för vattenverksamhet ska en arbetstid anges. Regionen har uppgett att en eventuell arbetstid ska börja räknas från den tidpunkt då behovet av att anlägga ersättningsbrunnen först uppstår. Enligt Mark- och miljööverdomstolen ska i en tillståndsdom föreskrivas en bestämd tidpunkt från vilken arbetstiden ska börja löpa. Domstolen anser att det i detta fall finns förutsättningar att såvitt gäller ersättningsbrunnen bestämma arbetstiden till tio år från lagakraftvunnen dom och tiden för oförutsedd skada till fem år. Vidare ska i ett nytt villkor föreskrivas att det ska anmälas till tillsynsmyndigheten innan en eventuell ersättningsbrunn tas i drift. Då överklagandet endast omfattar frågan om ersättningsbrunn ska mark- och miljödomstolens dom i övriga delar stå fast, dock görs vissa språkliga justeringar under rubriken oförutsedd skada. Mot denna bakgrund ska mark- och miljödomstolens dom ändras i enlighet med vad som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2019-02-22

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Henrik Löf, tekniska rådet Dag Ygland, samt hovrättsråden Li Brismo, referent, och Ulf Wickström.

Föredragande har varit Malin Blohm.

Rättelse/komplettering

Dom, 2017-06-15

Rättelse, 2017-06-15

Beslut av: tingsfiskalen Alexander Häggkvist

AnläggningsID ska rätteligen vara 49654.

Rättelse, 2017-08-31

Beslut av: tingsfiskalen Alexander Häggkvist

Koordinater (SWEREF 99) ska rätteligen vara N 6379056 E 707029

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-06-15
meddelad i
Nacka strand

Mål nr M 5729-16

SÖKANDE

Tekniska nämnden, Region Gotland

Ombud: Advokaten P.P. samt de biträdande juristerna L.G. och B.E.

MOTPART

Länsstyrelsen i Gotlands län

SAKEN

Tillstånd till vattenverksamhet

AnläggningsID: 4965
Avrinningsområde: 117
Koordinater (SWEREF 99): N 6379013/E 706969

DOMSLUT

Tillstånd

1. Mark- och miljödomstolen ger Region Gotland (regionen)
  - a. tillstånd enligt miljöbalken till att inom fastigheten XX bibehålla en i befintlig grundvattentäkt bergborrad brunn (Brunn 5) enligt vad som framgår av kartbilaga, domsbilaga 1,
  - b. rätt att bibehålla uttagsbrunn, ledningar m.m. med de huvudsakliga lägen och utförande som framgår av teknisk beskrivning med bilagor,
  - c. rätt att bortleda 35 m³ grundvatten/dygn som årsmedelvattenuttag.
2. Mark- och miljödomstolen avslår regionens yrkande om tillstånd till ersättningsbrunn.

Dok.Id 475739

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 30 E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

Villkor m.m.

För den tillståndsgivna verksamheten ska följande villkor gälla.

1. Vattenverksamheten ska utföras i huvudsaklig överensstämmelse med vad regionen angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgett och åtagit sig i målet.
2. Kontrollprogram ska upprättas av regionen i samråd med Länsstyrelsen i Gotlands län (länsstyrelsen) och inges till länsstyrelsen senast tre månader efter att domen vunnit laga kraft.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Oförutsedd skada

Om den vattenverksamhet som avses med tillståndet medför skada, som mark- och miljödomstolen inte förutsett, får den skadelidande framställa anspråk på ersättning. Sådant anspråk ska för att tas upp till prövning framställas till domstolen senast inom fem (5) år efter att domen vunnit laga kraft.

Ersättning vid omprövning

Mark- och miljödomstolen fastställer den del av förlust som inte ersätts enligt 31 kap. 20-22 §§ miljöbalken till en tjugondel (1/20) av värdet enligt 31 kap. 22 § andra stycket tredje punkten miljöbalken.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen fastställer prövningsavgiften slutligt till 11 278 kr.

Rättegångskostnad

Regionen ska ersätta länsstyrelsens rättegångskostnad med 4 000 kr, samt ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Regionen har yrkat att mark- och miljödomstolen

- a) ger tillstånd att inom fastigheten XX, Gotlands kommun, bibehålla en i befintlig grundvattentäkt i form av en bergborrad brunn (Brunn 5) enligt bifogad kartbild,
- b) ger regionen rätt att bibehålla uttagsbrunn, ledningar m.m. med de huvudsakliga lägen och ritningar som framgår av tekniska beskrivningen och bifogat kartmaterial
- c) ger regionen rätt att bortleda 35 m³ grundvatten/dygn som årsmedelvattenuttag
- d) ger regionen rätt att inom en radie av 30 meter anlägga en ersättningsbrunn om nuvarande brunn skulle bli obrukbar.

Allt i enlighet med i målet ingivna handlingar.

Regionen har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen

- e) fastställer att talan om oförutsedd skada med anledning av vattenverksamheten måste väckas fem (5) år från det att domen vunnit laga kraft,
- f) godkänner den bifogade miljökonsekvensbeskrivningen,
- g) föreskriver föreslagna villkor,
- h) fastställer värdet av den del av en förlust eller inskränkning som inte ersätts enligt 31 kap. 22 § 2 st 3 p miljöbalken till en tjugondel (1/20) av vattenmängden som omfattas av tillståndet,
- i) fastställer arbetstiden för utförandet av anläggningen till tre år.

Länsstyrelsen har tillstyrkt ansökan men föreslagit vissa tillägg.

ANSÖKAN

Bolaget har fört sin talan i enlighet med vad som anges i ansökan, domsbilaga 2, med tillhörande bilagor.

INKOMNA YTTRANDE

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och **Havs- och vattenmyndigheten** har avstått från att yttra sig.

Länsstyrelsen har framhållit att den inte har några synpunkter på föreslagna yrkanden och villkor, men för egen del föreslagit dels att ett kontrollprogram ska upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att lagakraftvunnen dom föreligger, dels att tillståndet ska tidsbegränsas till 30 år.

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader med 4 000 kr.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

I fråga om vad länsstyrelsen anfört i fråga om kontrollprogram har regionen vidhållit att sitt eget förslag till villkor är mer fördelaktigt för uppfyllande av kontrollprogrammets syfte. Skulle rätten finna att länsstyrelsens förslag vara lämpligare så har sökanden inga ytterligare synpunkter i frågan.

I fråga om tidsbegränsning av tillståndet har regionen framhållit att det saknas skäl att tidsbegränsa tillståndet. För att en tidsbegränsning av tillstånd ska bli aktuell så krävs att omständigheterna i det enskilda fallet påkallar en sådan begränsning. Grundvattenuttag för kommunal vattenförsörjning utgör ett sådant allmänt intresse, där behovet knappast kommer att förändras över tid, att det inte finns skäl att tidsbegränsa tillståndet. Osäkerheter om framtida förhållanden får hanteras genom bl.a. lämpliga villkor för verksamheten.

I fråga om tillstånd till ersättningsbrunn har regionen särskilt framhållit i huvudsak följande. Anläggande av en ersättningsbrunn inom 30 meter från den befintliga brunnen kommer inte att innebära mer än en ytterst marginell förändring av influensområdet och ingen ytterligare påverkan på enskilda intressen. Ytterligare utredning krävs inte. Tillstånd till ersättningsbrunn är ett närmast standardiserat förfarande i denna typ av mål. En ersättningsbrunn ska ses som en underhållsåtgärd som ryms inom befintligt tillstånd och påverkas därför inte av den i tillståndet fastställda arbetstiden. Det vore olyckligt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv att inleda en ny tillståndsprocess för en ersättningsbrunn till en befintlig fungerande vattentäkt som genomgått en noggrann tillståndsprocess. Anspråk på ersättning för oförutsedd skada är kopplat till den huvudverksamhet som avses med ansökan och för det fall

tiden för att anmäla oförutsedd skada har passerat så kan en skadeståndstalan enligt 32 kap. miljöbalken användas.

Regionen har vitsordat den av länsstyrelsen yrkade ersättningen för rättegångskostnader.

DOMSKÄL

Rådighet

Mark- och miljödomstolen konstaterar att regionen har den rådighet som krävs för verksamheten.

Miljökonsekvensbeskrivning

Samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken har skett. Mark- och miljödomstolen bedömer att den av regionen ingivna miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken. Den ska därför godkännas.

Tillstånd

I fråga om tillstånd att bibehålla bergborrad brunn, rätt att bibehålla uttagsbrunn, ledningar m.m. och rätt att bortleda grundvatten gör mark- och miljödomstolen följande bedömning.

Inga remissmyndigheter eller sakägare har motsatt sig att tillstånd ges. Regionen har lämnat uppgifter och underlag som ger tillräcklig grund för en slutlig bedömning av verksamheten. Det har inte framkommit annat än att verksamheten är nyttig och behövlig. Vidare så har det inte framkommit att verksamheten kommer att föranleda några särskilda skador eller olägenheter. Det finns mot denna bakgrund förutsättningar för att ge regionen tillstånd till verksamheten i denna del.

Vad särskilt gäller yrkandet om rätt till ersättningsbrunn gör mark- och miljödomstolen följande bedömning.

Av 22 kap. 25 § 2 st. miljöbalken framgår att om ett tillstånd avser arbeten för vattenverksamhet, ska den tid inom vilken arbetena ska vara utförda anges i domen. Angivandet av en sådan tid har betydelse bl.a. för när oförutsedda skador kan anmälas.

Anläggandet av en ersättningsbrunn får enligt mark- och miljödomstolens mening normalt anses utgöra arbeten för en vattenverksamhet, även om det inte kan uteslutas att en ersättningsbrunn under vissa förhållanden – såsom om ersättningsbrunnen placeras ett fåtal meter från den befintliga brunnen – skulle kunna ses som en underhållsåtgärd. För att kunna ses som underhåll får det vidare anses vara rimligt att det redan vid tillståndsprövningen kan bedömas att inga enskilda eller allmänna intressen kommer att påverkas ytterligare till följd av anläggandet av ersättningsbrunnen. Vid sådana förhållanden skulle ersättningsbrunnen inte vara tillståndspliktig om den prövades separat (11 kap. 12 § miljöbalken).

Med hänsyn till att det i detta fall är fråga om en placering 30 meter från befintlig brunn bedömer mark- och miljödomstolen att det inte med tillräcklig säkerhet kan fastslås att ersättningsbrunnen – vid en oklar tidpunkt för anläggande – inte kommer att ytterligare påverka några enskilda eller allmänna intressen. Det saknas därför förutsättningar att ge tillstånd till uppförandet av ersättningsbrunnen. Regionens yrkande ska i denna del därför avslås.

Arbetstid

Tillståndet avser rätt att bibehålla redan utförda anläggningar i form av brunn och ledningar m.m. Det har inte framkommit att några ytterliga tillståndspliktiga arbeten ska utföras. Det saknas därför skäl att förordna om arbetstid.

Villkor och kontroll m.m.

Det finns skäl att föreskriva i villkor att vattenverksamheten ska utföras i huvudsaklig överensstämmelse med vad regionen har angett och åtagit sig i ansökningshandlingarna och i bemötande.

Regionen och länsstyrelsen är överens om att kontrollprogrammet ska upprättas i samråd dem emellan. I fråga om tidpunkten för ingivande så finner mark- och miljödomstolen att kontrollprogrammet, med hänsyn till att någon arbetstid inte bedömts behövlig, ska ges in till länsstyrelsen senast tre månader efter att domen vunnit laga kraft. Villkor för kontrollprogram ska föreskrivas i enlighet med detta.

Mark och miljödomstolen noterar även att regionen har åtagit sig att ovanstående två villkor ska inarbetas i VA-huvudmannens egenkontrollprogram för dricksvattenproduktion i enlighet med Livsmedelverkets föreskrifter.

Mark- och miljödomstolen finner, i överensstämmelse vad som anförts av regionen, inga skäl för att tillståndet ska tidsbegränsas eftersom verksamheten avser allmän dricksvattenförsörjning och att det behovet inte kan antas förändras.

Oförutsedd skada

I fråga om anspråk i anledning av oförutsedd skada har regionen yrkat att sådan ska framställas senast inom fem år från den tidpunkt domen vinner laga kraft. Mark- och miljödomstolen har inte funnit skäl att förordna om någon annan tid än den regionen har föreslagit.

Ersättning vid omprövning

Den del av förlust som inte ersätts enligt 31 kap. 20-22 §§ miljöbalken bör bestämmas till en tjugondel av värdet.

Prövningsavgift

Det finns inte skäl att ändra tidigare beslut om prövningsavgift.

Rättegångskostnader

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för rättegångskostnad. Regionen har vitsordat beloppet och ska som sökande därför ersätta denna kostnad.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 3 (DV425)

Överklagande senast den 6 juli 2017.

Alexander Häggkvist

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Alexander Häggkvist, ordförande, tekniska rådet Ola Lindstrand, samt de särskilda ledamöterna Dan Björklund och Anders Ohlsson.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se